HRVATSKI SABOR

598

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU
O PROGLAŠENJU ZAKONA O SLUŽBENOJ STATISTICI

Proglašavam Zakon o službenoj statistici, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 28. veljače 2020.

Klasa: 011-01/20-01/12
Urbroj: 71-06-01/1-20-2
Zagreb, 2. ožujka 2020.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON
O SLUŽBENOJ STATISTICI

DIO PRVI
OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređenja

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuje se organizacija i koordinacija sustava službene statistike, nadležnost i upravljanje Državnim zavodom za statistiku, razvoj i planiranje provedbe aktivnosti službene statistike Republike Hrvatske, prikupljanje podataka, obrada i čuvanje statističkog gradiva, ustroj i vođenje statističkih registara, diseminacija i korištenje statističkih podataka, zaštita povjerljivih podataka prikupljenih za proizvodnju službene statistike, međunarodna statistička suradnja te ostala pitanja važna za službenu statistiku.

Usklađenost s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovim Zakonom osigurava se provedba Uredbe (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom, o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31. 3. 2009.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 2015/759 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 223/2009 o europskoj statistici (SL L 123, 19. 5. 2015. – u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 223/2009).

Obuhvat primjene

Članak 3.

(1) Ovaj Zakon odnosi se na sve statističke aktivnosti službene statistike koje provode tijela koja su ovim Zakonom ili Programom statističkih aktivnosti Republike Hrvatske određena kao nositelji službene statistike.

(2) Ovaj Zakon odnosi se na izvještajne jedinice, posjednike administrativnih izvora podataka, korisnike službene statistike te druge pravne i fizičke osobe koje u skladu s ovim Zakonom obavljaju pojedine zadaće u vezi s aktivnostima službene statistike.

(3) Ovaj Zakon odnosi se samo na statističku povjerljivost i ne utječe na odredbe posebnih zakona i drugih propisa kojima se čuva povjerljivost, osim statističke, odnosno tajnost podataka.

(4) Ovaj Zakon ne odnosi se na pripremu, prikupljanje, proizvodnju, korištenje i čuvanje podataka u administrativne svrhe, kao ni na prikupljanje podataka za nestatističke svrhe odnosno za druge potrebe koje nisu službena statistika.

(5) Ovaj Zakon odnosi se i na podatke iz stavka 4. ovoga članka od trenutka kada podaci budu stavljeni na raspolaganje tijelima ovlaštenim za obavljanje poslova službene statistike u svrhu obavljanja tih poslova.

(6) Na prikupljanje i obradu osobnih podataka na temelju ovoga Zakona primjenjuju se i propisi kojima se uređuje zaštita osobnih podataka.

Pojam i svrha službene statistike

Članak 4.

(1) Službena statistika označuje kvantitativne i kvalitativne, agregirane i reprezentativne podatke i informacije koje opisuju pojave u promatranoj populaciji u skladu s pozitivnim propisima koji uređuju službenu statistiku u Republici Hrvatskoj.

(2) Službena statistika pruža, na nepristranoj osnovi, državi, gospodarstvu i javnosti pouzdane statističke podatke o gospodarskom, demografskom, društvenom, zdravstvenom i ekološkom stanju, djelatnostima, događajima ili pojavama koje se mogu mjeriti statističkim metodama te osigurava ispunjavanje međunarodnih obveza Republike Hrvatske koje se odnose na proizvodnju, korištenje i diseminaciju službene statistike.

(3) Svrha službene statistike jest kontinuirana proizvodnja i diseminacija kvalitetnih statističkih podataka i razvoj sustava službene statistike u skladu s temeljnim načelima službene statistike utvrđenim propisima iz područja statistike, Temeljnim načelima službene statistike Ujedinjenih naroda i Kodeksom prakse europske statistike.

Objašnjenje pojmova

Članak 5.

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *administrativni izvori podataka* jesu zbirke podataka ustrojene na temelju posebnih propisa

2. *aktivnost službene statistike* jest svaka aktivnost koja se temelji na ovom Zakonu ili drugim propisima iz područja službene statistike, uz primjenu znanstvenih i stručnih metoda i standarda radi razvoja te proizvodnje i diseminacije rezultata službene statistike

3. *Godišnji provedbeni plan statističkih aktivnosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Godišnji provedbeni plan)* jest akt strateškog planiranja statističkih aktivnosti, koji je pravna osnova za prikupljanje podataka potrebnih za provedbu statističkih istraživanja te se, radi izvršavanja Programa statističkih aktivnosti Republike Hrvatske, donosi za svaku godinu na koju se odnosi Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske

4. *identifikator* je svako jednoznačno određeno obilježje iz kojeg se može izravno ili neizravno prepoznati pojedinačna izvještajna ili statistička jedinica

5. *izvještajne jedinice* jesu pravne osobe i njihovi dijelovi, fizičke osobe, obrtnici, slobodna zanimanja, kućanstva, tijela javne vlasti i sve druge osobe na području Republike Hrvatske koje su izvor podataka za proizvodnju službene statistike

6. *korisnik službenih statističkih podataka* jest svaka pravna i fizička osoba, tijela javne vlasti te znanstvene i međunarodne organizacije koje se koriste statističkim podacima

7. *metapodaci* su podaci o populaciji, objektima, varijablama, metodologiji i kvaliteti koji opisuju obilježja izvora, odnosno strukturirani podaci koji opisuju, objašnjavaju, lociraju ili na neki drugi način omogućuju lakše upravljanje statističkim resursima

8. *nositelji službene statistike* jesu tijela koja su na temelju ovoga Zakona i Programa statističkih aktivnosti Republike Hrvatske odgovorna za razvoj, proizvodnju i diseminaciju službene statistike Republike Hrvatske

9. *pilot-istraživanje* jest postupak prikupljanja i analize podataka radi izbora i testiranja uzorka i metoda istraživanja

10. *podaci prikupljeni metodom promatranja i praćenja* jesu svi podaci koji su prikupljeni na izravan ili neizravan način od izvještajnih jedinica za znanstvenoistraživačke i druge posebne svrhe

11. *popis* je sveobuhvatno statističko istraživanje kojim se u redovitim intervalima prikupljaju podaci o određenim obilježjima statističkih jedinica

12. *posjednici podataka prikupljenih metodom promatranja i praćenja* jesu pravne osobe ili tijela javne vlasti koji su proveli istraživanja metodom promatranja i praćenja

13. *Program statističkih aktivnosti Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Program)* jest akt strateškog planiranja kojim se utvrđuju statističke aktivnosti za višegodišnje razdoblje u skladu s ovim Zakonom, nacionalnim potrebama i obvezama koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji

14. *rezultat službene statistike* jest svaki statistički podatak koji sadržajno osigurava svrhu službene statistike, a proizvodi se u skladu s odredbama ovoga Zakona

15. *službeni statistički podatak* jest svaki statistički podatak koji se proizvodi i diseminira u skladu s propisima koji uređuju službenu statistiku, a takvima ih je proglasio nositelj službene statistike

16. *statističko istraživanje* jest skup aktivnosti kojima nositelji službene statistike sustavno prikupljaju i pribavljaju podatke i informacije za statističke svrhe

17. *statističko gradivo* jest skup akata koji sadržavaju: metodološke osnove, statističke obrasce, statistička izvješća, prikaze, studije i analize, sumarne preglede i rezultate, publikacije te ostale akte koji nastaju u obavljanju poslova službene statistike

18. *statistička klasifikacija* jest organizirani skup određenih, iscrpnih i međusobno isključivih kategorija koje se pridružuju specifičnoj varijabli snimljenoj u nekome statističkom istraživanju ili administrativnoj bazi. Kategorije su opisane nazivima i šiframa, imaju određenu stabilnost i normativni status te se smatraju važećima tijekom određenog razdoblja. Koristi se za prikupljanje, obradu i diseminaciju statističkih podataka

19. *statistički obrazac* jest svaki zapis u tiskanome i elektroničkom obliku kojim nositelji službene statistike sustavno prikupljaju podatke od izvještajnih jedinica isključivo za svrhe službene statistike

20. *statistički registri* jesu strukturirani popisi jedinica promatranja koji sadržavaju određeni broj obilježja za svaku od tih jedinica i mehanizme redovitog ažuriranja, sve u skladu sa statističkim definicijama i konceptima, a ustrojavaju se, održavaju i koriste isključivo za potrebe službene statistike

21. *strategija razvitka službene statistike Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija)* je akt strateškog planiranja koji u skladu s temeljnim načelima za izradu objektivnih, pouzdanih i pravodobnih službenih statističkih podataka određuje misiju, viziju te opće i pojedinačne ciljeve usmjerene na razvoj sustava službene statistike Republike Hrvatske u višegodišnjem razdoblju

22. *sustav službene statistike Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: sustav službene statistike)* čine Državni zavod za statistiku kao glavni nositelj, diseminator i koordinator sustava službene statistike te drugi nositelji službene statistike

23. *tijela javne vlasti* jesu tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se na temelju posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno iz javnih sredstava (nameta, davanja i sl.) te trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave zasebno ili zajedno imaju većinsko vlasništvo.

(2) Pojmovi »razvoj«, »proizvodnja«, »diseminacija«, »statistička jedinica«, »povjerljivi podaci«, »korištenje podataka za statističke svrhe«, »izravna identifikacija«, »neizravna identifikacija«, »Kodeks prakse europske statistike« te »Komisija (Eurostat)« korišteni u smislu ovoga Zakona imaju jednako značenje kao pojmovi korišteni u Uredbi (EZ) br. 223/2009.

(3) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Načela službene statistike

Članak 6.

Pri razvoju, proizvodnji i diseminaciji službene statistike primjenjuju se statistička načela utvrđena člankom 2. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

Kvaliteta službene statistike

Članak 7.

(1) Pri razvoju, proizvodnji i diseminaciji službene statistike primjenjuju se kriteriji kvalitete utvrđeni člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

(2) Nositelji službene statistike dužni su poduzeti sve potrebne mjere radi osiguranja kvalitete službene statistike u skladu s nacionalnim i europskim standardima.

Akti o kvaliteti službene statistike

Članak 8.

(1) Akti nositelja službene statistike kojima se uređuje kvaliteta službene statistike moraju sadržavati bitne kriterije kvalitete, postupke praćenja, pokazatelje i planove za poboljšanje.

(2) Akti iz stavka 1. ovoga članka moraju biti dostupni javnosti.

DIO DRUGI
ORGANIZACIJA SUSTAVA SLUŽBENE STATISTIKE

POGLAVLJE I.
NOSITELJI SLUŽBENE STATISTIKE

Nositelji službene statistike i stjecanje statusa nositelja

Članak 9.

(1) Sustav službene statistike čine tijela javne vlasti koja u skladu s ovim Zakonom razvijaju, proizvode i diseminiraju službenu statistiku.

(2) Nositelji službene statistike jesu:

– Državni zavod za statistiku kao središnje tijelo

– Hrvatska narodna banka

– druga tijela javne vlasti koja su Programom određena nositeljima službene statistike.

(3) Do stjecanja statusa nositelja službene statistike iz stavka 2. podstavka 3. ovoga članka glavni ravnatelj Državnog zavoda za statistiku može osnovati radne skupine u kojima sudjeluju tijela koja mogu biti nositelji službene statistike, sa svim pravima i obvezama nositelja službene statistike u izradi nacrta prijedloga Strategije, nacrta prijedloga Programa i nacrta prijedloga Godišnjega provedbenog plana.

(4) Nositelji službene statistike iz stavka 2. podstavaka 2. i 3. ovoga članka dužni su obavljanje poslova službene statistike organizirati tako da ustrojstvena jedinica nadležna za poslove službene statistike osigura pravodobnu i kvalitetnu provedbu statističkih aktivnosti iz djelokruga nositelja službene statistike te da osigura odgovarajuću zaštitu povjerljivih statističkih podataka.

ODJELJAK A
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

Položaj i sjedište

Članak 10.

(1) Državni zavod za statistiku jest državna upravna organizacija koja samostalno obavlja poslove iz svoje nadležnosti u skladu sa Zakonom.

(2) Državni zavod za statistiku glavni je nositelj, diseminator i koordinator sustava službene statistike Republike Hrvatske i njegov glavni predstavnik pred europskim i međunarodnim tijelima nadležnima za statistiku te kontaktna točka za Komisiju (Eurostat) u vezi s pitanjima službene statistike u smislu odredbe članka 5. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

(3) Državni zavod za statistiku ima područne jedinice.

Nadležnost

Članak 11.

U nadležnosti Državnog zavoda za statistiku jesu sljedeći poslovi:

– predlaganje unaprjeđenja područja službene statistike i izrada nacrta zakonskih i provedbenih propisa radi unaprjeđenja sustava službene statistike

– koordinacija i izrada nacrta prijedloga Strategije

– koordinacija i izrada nacrta prijedloga Programa

– koordinacija i izrada nacrta prijedloga Godišnjega provedbenog plana

– koordinacija i izrada nacrta prijedloga Izvješća o izvršenju Godišnjega provedbenog plana

– koordinacija i razvoj sustava službene statistike

– praćenje provedbe načela Kodeksa prakse europske statistike

– čuvanje i jačanje stručne neovisnosti sustava službene statistike

– razvoj statističkih metoda i tehnika

– izrada nacionalnih smjernica za razvoj, proizvodnju i diseminaciju službene statistike

– donošenje, određivanje i održavanje statističkih klasifikacija koje se koriste kao nacionalni standard, njihove usklađenosti s europskim i međunarodnim standardima, praćenje njihove primjene i davanje uputa korisnicima

– donošenje i održavanje statističkih klasifikacija koje se koriste za provedbu statističkih aktivnosti iz djelokruga Državnog zavoda za statistiku, praćenje njihove primjene i davanje uputa ostalim korisnicima, u skladu s međunarodnim standardima i propisima

– koordinacija, priprema i provedba statističkih aktivnosti te proizvodnja i diseminacija službenih statističkih podataka utvrđenih Programom i Godišnjim provedbenim planom iz djelokruga Državnog zavoda za statistiku

– ispunjavanje međunarodnih obveza službene statistike iz djelokruga Državnog zavoda za statistiku

– praćenje i provedba kontrole kvalitete rezultata službene statistike

– analize i službena tumačenja rezultata službene statistike iz djelokruga Državnog zavoda za statistiku

– ustroj i vođenje statističkih registara

– organiziranje razmjene rezultata i metodoloških osnova službene statistike sa statističkim tijelima drugih zemalja i međunarodnim organizacijama u suradnji s drugim nositeljima službene statistike utvrđenima ovim Zakonom ili Programom, odnosno ako posebnim zakonom nije drukčije određeno

– sudjelovanje u programima međunarodne pomoći

– nadzor nad provedbom odredaba ovoga Zakona

– drugi upravni i stručni poslovi utvrđeni zakonom i drugim propisima.

Financijska sredstva

Članak 12.

(1) Sredstva za obavljanje poslova iz nadležnosti Državnog zavoda za statistiku propisanih ovim Zakonom osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske i iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

(2) Državni zavod za statistiku može obavljati druge poslove na temelju kojih ostvaruje prihode, pod uvjetom da ne štete obavljanju poslova za koje je ustrojen.

(3) Mjerila i način korištenja sredstava od obavljanja poslova iz stavka 2. ovoga članka određuje glavni ravnatelj Državnog zavoda za statistiku pravilnikom, uz prethodnu suglasnost tijela državne uprave nadležnog za financije.

(4) Državni zavod za statistiku može na pisani zahtjev korisnika iz članka 5. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona pružati usluge statističke obrade podataka koristeći ranije prikupljene podatke, a sredstva ostvarena obavljanjem tih usluga namjenska su sredstva kojima se Državni zavod za statistiku koristi za financiranje dodatnih troškova nastalih obavljanjem poslova na temelju kojih su prihodi nastali i za podmirenje troškova razvoja službene statistike.

(5) Troškove nastale u obavljanju poslova iz stavka 4. ovoga članka snosi korisnik koji je tražio takvu obradu, a iznimno ako je korisnik proračunski korisnik državnog proračuna, sredstva za financiranje dodatnih troškova Državnog zavoda za statistiku osiguravaju se preraspodjelom unutar državnog proračuna.

(6) Sredstva koja Državni zavod za statistiku dobije od međunarodnih donatora koriste se u skladu s namjenom utvrđenom od donatora, a ako namjena nije utvrđena, koriste se za podmirivanje troškova razvoja aktivnosti službene statistike.

(7) Visinu naknade utvrđenu u visini troškova obavljanja poslova iz stavka 5. ovoga članka određuje glavni ravnatelj Državnog zavoda za statistiku pravilnikom.

Upravljanje Državnim zavodom za statistiku

Članak 13.

(1) Radom Državnog zavoda za statistiku upravlja glavni ravnatelj (u daljnjem tekstu: glavni ravnatelj Zavoda) koji je rukovodeći državni službenik, kojeg imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog predsjednika Vlade, na temelju provedenoga javnog natječaja, na razdoblje od pet godina.

(2) Glavni ravnatelj Zavoda ne smije biti član političke stranke za vrijeme trajanja mandata.

(3) Glavni ravnatelj Zavoda ima zamjenika.

Prava i obveze glavnog ravnatelja

Članak 14.

(1) Glavni ravnatelj Zavoda predstavlja, upravlja i rukovodi Državnim zavodom za statistiku, brine o zakonitom i pravilnom izvršavanju propisa iz njegova djelokruga te obavlja i druge poslove prema posebnom zakonu.